

იუმორისტ. უჟურნალი

აშუაქაღს ააიორახი

№ 18

ჭურბუკები.

რეკნა არ ვიცი ლვრობანი!
იღარ შუორდება ეს „მანი“.

ამ სკანდალისტის განმარტებითა
„მ“ „მერხავეც“ათ იკოთხებისა.

მ ო ხ ს ე ნ ე ბ ა .

(კელიპოპლის*) რევიზიის).

მოწყალეო ხელმწიფეე ბ-ო ეშაპო! თანხ-
მათ თქვენი მოწყვრლობისა, ამა მიმდინარე წლის
ინანგის შუა რიცხვებიდან შეუღდექი თქვენ ფრიდ
მძიმე მონდობილობის აღსრულებას, შესანებ ქ. კე-
ლიპოპლის საქმეთა ვითარების რევიზიისა და საქი-
როთ ვრაც მოვავლინო თქვენს ყურებამდე ქვემო-
რე აღნიშნული გარემოებანი.

აღსასრული რევილიუციისა.

ადგილობრივი ადმინისტრაციის შორს გამქე-
რეტელმა გონებამ უკვე მიაგნო ბუდეს რუსეთის
რევილიუციისას. უმთავრესი მომქმედნი კრამოლი-
სანი თვალის ასახვევათ თურმე გეგნაზანისა და რეა-
ლურ სასწავლებელში ყოფიონ ჩაწყვილინ. რამ-
დენიმე მთავანი , დაევაბატინოთ“. ამთვან ყველაზე
ხნიერი 13 წლისა და 7 თვისა არის. ამის გამო კე-
ლიპის მოსლოცი დეგემა მიუღია ადესელ მიქიაშვი-
ლისა და გიგინეშვილისაგან.

რეორგანიზაცია.

ცხადზე უცხადესია, რომ ადგილობრივ დაბალ
ადმინისტრაციაში ცვლილებას შეიტანენ. ამბობენ
ძველებს სხვაგან ვადავზაგნიან და აქ ბოქაული კე-
ლიპის ძეგბს, ბიძაშვილებს, ბიძიშვილიშვილებს, ბი-
ძიშვილიშვილიშვილებს და სხ. აღნიშნავენ. ბახ-
ტაძის ადგილის უკვე ვადმოიკვანეს ქიათურადან
კელიპის ძმა. ქალაქში დიდი სიხარულია, ე. ი. აღ-
ფროთოვანება.

შერლოკ ხოლმეები.

სხვა და სხვა ინგლისებიდან და გერმანიები-
დან ჩენი კელიპოპლისათვის გამოუწყვრითა მრავ-
ლის უმრავლესი შერლოკ ხოლმეები; მათი ნახვა
მუდამ ესმე შეიძლება ბულვარის რაიონში, რომე-
ლიც უმთავრესათ ყურადღებას იპყრობს.

მეტი სინათლე!

არსად ადმინისტრაციის ისე არ უყვარს სინათ-
ლე, როგორც ეს კელიპოპლიშია. უკვე გამოიკა
განკარგულება: თითოეულმა ოჯახმა, თითოეულმა
მედუნქემ უქვეყლათ იქონიოს ანთებული ფარანი
ღრუბლიან დღეში და ყოველგვარ ღამეში. ამის
გამო ბაქაული ნავთის მწარმოებლები მადლობის
ადრესს აწაზადებენ ვისთვისაც ჯერ არს.

თანახმათ თფილისის ქალაქის გამგეობისა ჩვენმა
ქალაქის საბჭომაც ზედ-მეტხა რჯათ სენო ამ განკარ-
გულების შემდეგ ქალაქის განათება. ამ გარემოებას
ხელი შეუწყუო კიდევ ფინანსის უქონლობამ, რად-
გან თითქმის მთელი შემოსავალი ქალაქისა პოლი-

ციის და უპრავის მოსამსახურეთა*) შენახვას უნ-
დება. ქალაქის გამგეობამ კომისია აირჩია ფანცხა-
ვას თავმჯდომარეობით, რომელსაც დაველა გამო-
ნახოს სახასია, ადმინისტრაციისათვის ჩვენებური
სამაღლობელი სადილის გასამართავათ.

„ღენერალის“ დასუსტება.

„ფარის“ მერე ნომერში მოთავსებული ლექ-
სის „შეთხზვის“ შემდეგ ღენერალი სილოვანი
ფრიად დასუსტებულია და აღთქმა მიუღია ლფთისა-
თვის არასოდეს პოეზიას აღარ გაეკაროს. სათავად-
აზნაურო გინანზია სწუხს ამისა გამო. ენახათ გას-
ტებს თუ არა ფიცს!

განსამოსი არ გინდა?

აქაურმა მკერვალ-ბატონებმა ლოკაუტი დაარ-
ტყეს თავიანთ მუშებს. კოსტავა და ცაგარელი
ძლიერ შეზინებულნი არიან: მუშებმა ჩვენ საწი-
ნააღმდეგოთ პოლიციას არ მიმართონო“. შესახებ
ამისა წერილებიც ვაუგზაგნიათ , ფარ-ისარის“ რე-
დაქციებში, მაგრამ ვაგვითებში არ ჩაუდგინათ. ახლა
ამის გამო, და უმთავრესათ იმისთვის, რომ მანთ-
ნახვევარი ტყვილათ დაკარგეს წერილის დაწერაში,
სახისთვის დიდი დარტყვილობა მიუკიათ.

სახისმოგონ თანხმობა.

ადმინისტრაციის მიუხარათავს უპრავისათვის:
თქვენი ძველი და ახალი საღომები ცხისისათვის და-
გვითმეთო. გამგეობამ ფიცხელი კრება მოახდინა
და კ. ბაქაძის პირით ეს აზრი გამოსთქვა: კეთე-
ბით მიანც არაფერს ვაყეთებთ, საღამოსი უქონლო
ბა ხელს არ შევიწმოსი და თუ ჯამაგირებს არ
მოვავისობენ დაეთანხმდეთო. უპრავის მოსწონებია,
მიუღია ეს აზრი და მოუსენებია სადაც ჯერ არს.

რევიზიო-რევიზია.

P. S. გარემე ზემო აღნიშნულისა გთხოვთ,
ბ-ო ეშაპო, გეშველოთ რამე. აქაურ ქალემში
ქორიკანობას იმ ზომამდე ვაუშვავებთა საქმე, რომ
ლაშის ერთმანეთს დაერიენ და დახოცონ. თანხ-
მად ამისა თუ დროზე არ მოგვაშველეთ თქვენი
მართახი და სპერმაკულინი, აქაური „ეს-ფერები“
ღენერლისა თვისისა წინამძღილობით მათ ამოელე-
ტას ჩვენ დავაბარებენ,

რ. ე.

*) კელიპოპლი ძველათ ქუთაისს ეწოდებოდა.

*) რასაკვირველია თვინიერ მსწავლებლებსა, ვინაი-
დან მათ ავერ მესამე თვეა ჯამაგირი არ მი უღლით.

მისხმეული.

„უ ბ რ ი ს ნ ე ბ ა“:

II

კვლევ მიწა სტყვირი მოვმართო,
 მოგითხროთ დანაპირები:
 შესამკობ-სადიდებელი
 ერთომ ბევრი გვყავს გმირები!
 იმათი „საქმე ნალაწი“
 გასაოც-გასაკვირები,
 ყველას გსმენიათ ვიმეღობ
 ბოლო ჟამს განახშირები.

აბაშიძესა კიკასა

ქუთაისს უმეფს ბინაო,
 იმისი მჯობნი „ეს-ფერი“
 ღმერთმა კი შეარცხვინაო;
 გიორგის ნათესავია
 ნათლი-მამა, თუ სვინაო,
 შავი-ქვისაკენ ქოქები
 მრავალჯერ გაიწვდინაო.

კრიტიკის მიდრეკილებას
 განიცდის ერთომ ფრიადსა,
 აცხობს და აცხობს „სტატიებს“
 შინაარსებით წყვილადს;
 თანაც რეგენულათ მუღამ-ჟამს
 კითხვებსა ჯიჯგნის დიადსა,
 (ვითა უქბილო ბებერი
 ქვასავით გამხმარ ხმადსა).

არ იკარებენ სირცხვილსა
 შუბლისა იმის ძვალეში,
 უკულმა ხედვენ ყოველთა
 მისი გონების თვალეში.
 „იმერელ ამრჩეველსავით“
 შურისგან განაწვალენი,
 ნაცარ-ქექიას მავანებს
 „მოღაწე“ შესაბარლები.

მას ჟამსა შინა „სცენიდან“
 „მოგრომებს“ მოციქულობდა
 „შინაურ მტერთა“ სამუსრად
 იმისი გულიც გულობდა;
 უწმაწურ ჭოროხანობას
 აროდეს ენაბმულობდა,
 წერილობით თუ ზემირათ
 ურცხვით, უტიფრათ თქმულობდა.
 ილიას მოკვლამ ამასაც
 მთლად წარუტაცა გონება,
 ისეთსა მოჰყავს ლაღადის
 ყურად არ ვაიგონება;
 ბავშვებში ვაღაერია,
 („ნაკადულს“ მოეწონება)
 ძრახვა-ჰყო ცხუტილობით
 წაბილწოს მათი გონება.

მოუთხრო „ჩელითა ქართველთა“;
 რაც წამოადგა პირზედა,
 (ენა არ შეუბორკლები
 „შინაურ მტერთა“ ძვირზედა).
 მთელი საათი ილაყბა
 „სამშობლოს“ ვასაქირზედა,
 (არ ჩამოხტების ვაგლახათ
 თუ კი შებრძანდა ვირზედა).

მაგრამ: „ჩოჩოროსა ურქობით
 არ დაერქმევის ბოჩოლა“;
 ვერა რას არგებს კიტასაც
 ამა ზღაპართა მოყოლა...
 თუ „ბრძოლა“ უნდა, სხვა მხრიდან
 აჯობებს ერთ-მოყოლა,
 დღეს კი, ამ იონისათვის
 თავს დაეყარით „ქოქოლა“.

ახლოც ცუდლუტობს ეს ვაეი,
 არა ერთ-გზობის ძრახვლი,
 ფეფეროლისტთა უნიქო
 კრიტიკი, გამოსახული;
 სურათს შემდგეში მოგართმევთ,
 თუ რომ არა გყავთ ნახული
 ხელთა მაქვს მისი ფათრეი
 ძნელი გზით გამოჩახული.

დღეს კი ვიცმართო რაინდის
 ესოდენ ხობბა-ქებანი
 ისიც ეყოფა რაც სხვა დროს
 იგემა „გამარჯვებანი“.
 სხვათა დაუხმით გმირებსა
 დავსწერთ მოხსენებანი,
 „ფაროსან“ რაწმელებისა
 წინ გვიდგას მთელი წყებანი.

„საუკეთესო“ ფედერალისტი.

გაზეთ „ცისკარის“ ფედერატორში აღბათ შეცდომით ბ-ნი ვ. მუსხელიშვილი „საუკეთესო“ ფედერალისტათ იყო მონააღოლი. შეცდომით მიგვანჩია ეს სახელ-წოდება იმიტომ, რომ ცნობილ დრამატურდ ვალერიან ქლგუნიანზე საუკეთესო ფედერალისტი ჩვენ ვერ წარმოგვიდგენია, არა თუ მარტო თფილისში, არამედ მთელს ქართლში და სრულიად საქართველოშიაც. წარმოიდგინებ ხარბინის ფულის საქმეშიაც, მან უდიდესი როლი იკისრა, როლი ცილისმწამებელისა, ხოლო რაიცა შეეხება ბ-ნს მუსხელიანსა და კომპ. ის მხოლოდ მიზეზიან ბავშვებსავე მარტო „ფედერალისტი“ თავმჯდომარის თხოვლობდა და ამასთანვე როგორც არა ურჩევს „სკანდალისტი“ საქმის ჩაშლაშიაც რიგობიან გამოდგა.

ამგვართ „ცისკარის“ მეფედერატორეს არავითარი უფლება არ ჰქონდა „საუკეთესო ფედერალისტის“ სახელი ორმაგი რედატორ-დრამატურდისათვის ჩამოერთმია და ვიღაც, თუნდაც ცილისმწამებელი მოსამართლისა სკანდალისტისათვის მიენიჭებია.

მიუხედავთ ამისა ბ-ნი ვ. მუსხელიშვილს შეუფერებია ასეთი „საპატიო“ სახელი და ერთი ორი ცილა წარმოადგინა დაუწერია ვალერიან ლგუნიანს გაზეთ „ისარში“. მაგრამ რაღა ეწერილებოდა ამ დალოცვილს კაცმა არ იცის. ფედერალისტთა სამსახურათ განა არ ეყოფოდა, რომ სამედიატორო სამართლო ჩაშლა, მიუხედავთ მისი „ქეშარიტი“ შედგენილობისა? ჰაი ჰაი რომ ეყოფოდა, მაგრამ მუსხელიანს უნდოდა სასეფითი შეერჩინა „საპატიო“ სახელი „საუკეთესო ფედერალისტისა“ და ძველ სამსახურს ამ წერილით ერთი უაღრესი სიყალბეც დაუმტარა. ამ სიყალბის შემდეგ მართლაც უფლება აქვს მას, „და დაჯდეს მარჯვნივ გენიისა, რომლისა სიფილიდესა არა აქვს დასასრული“.

ზემოხსენებულ სიყალბეს გარდა ერთი სასაცილო ამბავიც დამართა ჩვენ საუკეთესო ფედერალისტს“. მის საიდგანდაც წარმოვუდგენია, რომ „საუკეთესო ფედერალისტობა“ იგივე და იგია რაც საუკეთესო სოციალისტობა და შოშის ქართი ვასდგომია—ჰაი გიდი სად იყო მაშინ ერთი მათრახის კუდი, როცა ამას ფიქრობდა. სად გავიწილა ბ-ნი ჩემო, ფედერალისტობა და სოციალისტობა ერთმანეთში ავიერთო თუნდაც სრულიად გორაკოვოის? ეს მარტო მხოლოდ „საუკეთესო ფედერალისტების“ ნიშნობილი თვისებაა. შეშინებული ტყინი რას არ დაუყუფეს, მაგრამ ასეთ უნებუნებლო რამეზე თუ გადაიჩივდა აბა ვის ეგონა!! „როცა თქვენი რეკომენდაციის ნაყოფს ვიგემებო“ ბოდავს შეშინებული ტყინი „საუკეთესო ფედერალისტისა“, „მაშინ გი-

წოდებთ ნამდვილ სახელსო“. ნუ გეშინით ბ-ნი ფედერალისტი! პირობას გაძლევთ ამ სახელ-წოდებისათვის, „ნიშნობის“ სრული ნომრების მტეს არახვერს არ მიიღებთ. სილოვან ხუნდამე თქვენზე ბევრთა გაბედული ყოფილა, რადგან თავისი ხელით სწერს, რომ საუკეთესო თუ არა, კარგი ფედერალისტი მაინცაა.

მთელი ჩვენი სასამართლოები პოლიტიკური საქმეებითი სამსუა ბ-ნი „საუკეთესო ფედერალისტი“ აბა სად გავიგონათ „ფედერალისტობისათვის“ ვინმე დაესაჯოთ? რამ შეგაშინათ ასე საშინლათ? დღევანდელი მოსამართლეები იმათ ებრძვიან, ვინც მათ ებრძვის და თქვენ „საუკეთესო ფედერალისტებო“ ხომ მარტო სოციალ-დემოკრატებს ებრძვით? ეს უპირველესი საქმე თქვენი მოღვაწეობისა „ხაკონომ ნე კარავისა“, და მიკვირს რამ შეგაშინათ.

მაშ გვრე მიუხედავთ იმისა, რომ 1) თავისი ბავშვური „კაბრიზით“ ვ. მუსხელიშვილმა სამედიატორო სამართალი ჩაშალა. 2) მიუხედავთ იმისა, რომ საპასუხო წერილში ერთი უზარ-მაზარი სიყალბე კვლავ გამოაცხა და თავზე დაიხურა, 3) მიუხედავთ იმისა, რომ პეტრე სურგულაძე სოც. დემოკრ. ანუქა და გულცავე პარტიიდან გაავდო, ვ. მუსხელიანს მიიწივს არ არის „საუკეთესო“ ფედერალისტი, რასა შინა ხელს ვაწერ.

ღამე.

მსურს, რომ ვიძღვრო!

მსურს, რომ ვიძღვრო გავმხიარულდე, სხვებსაც ვასმინო სიმბა ქლერანი, იქნება წამით მაინც დამშვიდდეს დარდით ამლიღნი გულის ძკერანი.

მსურს, რომ ვიძღვრო, გულსა არ სჯერა ამბობს, თუ რა ვაქვს ვასახარელი, და, ან რით ძალგის, რომ განმიქარვო რა ჩემში ბუღობს მწარე ნაღველი.

მსურს, რომ ვიძღვრო, სხვებიც ვიძღვრო დარდების მონა სულ ვერ ვიქნები, მაგრამ, რომ ვიწყებ, გული არ სჯერა, შემომავწება მწარე ფიქრები.

მსურს, რომ ვიძღვრო, რადგან უდროვით ბედმა მარტუნა მწარე დარდები, ან რა ქუაა სულ ნაღველი ვესა, მეორეთ ხომ ვერ დაიბადებნი?

მსურს, რომ ვიძღვრო, ვა რა მამღერებს სისიხარული რა დამრჩენია,

რის განკურნებას ხალხი ემსებერბოლა, ის წყლული კიდევ მოსარჩენია.

მუსრს, რომ ვიმღებო, მაგრამ ჯერ არა უგულლო მღერის ნუ გაქვს იმედი, და არც ვიმღებრებ სანამ მშრომელ ხალხს, არ შეეცელება ტანჯული ზედი

აღუქმანდრე ვეჩაძე.

გურული სცენა.

აღუქმანდრე ვეჩაძე.

მართალია დიდი სწავლა არ მამიდიდა მარს ჩტოეკაბო, ერთი კაი დინაშობანი ადუკატი მანდ ვერ მაგობებს საქმის დაცვაში. მეშტარინ ბუერი შეუვდა ანვი რეხს არ შეულოდობდა, მე ტრუვს კი ანუკას ვარობი—ვისაც რა მოედინისსიქობდა იმის ვუკერდობდა; ერთი გზობა ერთ უკახას ერთი კალათა ჭეშობი გამურთვი მეტი აიური ქონდა—იმის გულიხა მოელ სემ სახის ვიდაზარაკე. მართალია როცა საქმეს ვიგვადი ხან რუსული შემოძკლებობდა ხან სტატია არ გამსენდობოდა, მარა არ არც ამით ვაფუჭებდა საქმეს... ერთი გზობა დამავიქტა სტატია, ბუერი ვიქქე თავი, მარა არ იქნა ვერ გვეხსენებ. შუტი გზია ადარ თუ და მოვასხებე სუღიას გამსოლინ სუღია „ნა სანსიკოთ ვესტ სტატია უსტავი ი სუღად რუსკაო ზეკანს ი სუღდრობოზისტვა ზომოშ ანრადიტ შოი კივინტ“. იღუტუნხ სუღიამ და ჰერეოზიკუმს მარა დამხაშუე მანდ გამართეს. ხანდა ხან რუსულში ქართულსკ ჩავავერდებ. მავალითად ერთ გზობა სუღიას უთხარი „ნა ბოლშე ვუზად ვადრე სლუდოვალა“ მარა ასე იყო თუ ისე ნიკოვასუე უპეთესი რუსული მანდ ვიფიდა და მას თუ კი შიროვია ზოსრედნიკობა მისცეს მე ციხის სმარტიკულოთას ვინ შეშენიღობდა... ნიკოვი ერთი გზობა ზაჩრთნი ვარვალთ იყო. აფხსნიკებს მასსხრათ ვუდენ ავღებულა და ცხენს კუღში გარჩავდა ამოსცხენ*) ცხენმა დეიწო ვეინტობიტი. გამანდარი გაჯავრდა—ნიკოვიმ მოასხენა: „მარან გამანდარ დოშად ზოდ კუდომ გარნიცე მავიეტ შოი ტოვარიშ სირტუკოტი“. ბუერი ივირეს. მეორე გზობა ვეწადის ნანხინის უთხრა: „კაკოთა, ვინოზ ბეკერსო სმუღარე ამერნი ვარეოტი“. მარა აგი აფერია, ვეწადის ნანხინი ლახარევის ვარესი უთხრა: „ია ვინოზ ნონ ნა ვაშ დონ ტანცულ! მე აშტერათ არსილდეს არ შეშენდენია რუსული. სმქედ კარგა მიდიოდა მარა განდა შექენებული რეოლოდითა და მეუ და ნიკოვასსკე ბოიკოტი მოგვარტეს... ვიარეოდით თორეუ ჭინანსიკოთა—ვიამ იორევი ვამი ვეწადდა არე კაი არ გვეკრებობდა... მარ დეილდც

რუსები—ასშენა დმურთმა რეკციის ოჯახი, მუწავა მუწავა მუწავა, გადაბრდილდეს მოელი ოხურგეტი. განთლდა ჩენი გუელი. ბუერი იხდა გამანდარს, ბუერს შექარს მადლობა. ვაქარადლები დავამის ამოდლებმა მეუ ვინსელი მოვასხებე ჩემ ზორდუენი ზისოქო—დეუწივგე ეველდეური ვინ რას ჩადიდა ვინ რას შობა. გენარდს მოვეწხებ. სლდეტეს ზოლოდოსტა—მობძანა—ნიკოვასუე ზრევისხსადიტელსტოთა ოს ბუდე შექომ სტატოტოქო—უთხარი მოეწენ ჩემი შორინიკობა, მამცა ბილეთი იმეური რომ ეოვადოთინ შექექლო მსთან მისეღა, დამრიგა, დამინიშნა ვამაგირი მეუ დეფუტურდი. შუტი ნდობა რომ დამესუსხურებია ჩემი სავუთარი შევილიც კი გადავასხებოე. დამავსეს სმისხური ციხის ნანხინობა მომექს. ვამაგირი კაი მამ და გამოსხურინენ ბუერი. ჩემი დროი ქე მოგაქმე ასე კარგად და აწი ჩემობად კი წავტეტი... იმის დდარი მამ...

პიტნა.

ჩენი კორესპონდენტების საუბრადებოთ.

ველვან, სადაც კი პარლამენტარული რევიზია, პარლამენტს უფლება აქვს შეითხვისა. ზოგ ქვეყნებში ეს უფლება სრულია, ზოგან კი—უდმოკვეცილი, როგორც, მაგალითად, გერმანიაში და რუსეთში... ეს უფლებები ხალხის წინამოდერნებს. ქვეყნის ბატონ-პატრონებს არ უმანანსკოთადან და ან მათ ავეტონის მიერ ჩაღრნი სხვა და სხვა უკანონო და უმადგოვი მოქმედების შესახებ პასუხს აგებინებენ და, სადაც ხალხს სრული უფლება აქვს, იქ ამ შეითხვის უფლების წყლობით ზხირათ მოავრობასაც გადმოაყუდებენ ძირს.

ჩენს მაღლიან ქვეყანაში ყალბ მოღვაწეთა მიერ უმადგოვი საქცილის ჩადენა დობი რამ ზხირი მოვენანა. ამიტომ მუტიო არ იქნება „უმადგოვი“ შეითხვისა განყოფილება გაიხსნას. მართალია უსადგოვებთა ჩამდენ გაქუტულ ვაჭბატონებს ჩენი შეითხვისა მათ თფლი ადგილებიდან ვერ გადმოაყუდებს, მარა საზოგადოების წინაშე ზომ დანარცხებს მათ მთელი მათი სავრტე-სივანით. მაშ მოვპართოთ ჩენი მართახის კული და სხვათა ზორის, შეითხვებოთაქ ვეწავწეტირინით ის სამართაზე ვაჭბატონების პაიციემულ ზურგებს.

შეკითხვები.

1. მოეხსენება თუ არა „უმადგოვი“, რომ ფედერალისტების მიერ დ. მახარაძის საწინააღმდეგოთ წამოყენებულ საზოხრად ცილის წამების გასარეგება დანიშნულ სამედიკოტროს სასამართლოს ზოგიერთმა წევრებმა, გუნისაგან არჩეულებმა, პეტრე სურგულაძემ და ვახტანგ მუსხელივამ—მიზნობებს შეედგინათ ფედერალისტთა სასამართლო და ამ მიზნით მათ უარყვეს სასამართლოს თავმჯდომარეთ ნიკიტალური პირები და სამაგიეროთ წამოაყენეს „სოვალა მიუდგომელი“ ფედერალისტები ივ. ზურაბიშვილი და სხვ. და თუ ეს მოეხსენება „უმადგოვი“, ანუთ უმადგესობების წინააღმდეგ რა ზომების მიღებას აპირებთ?
- 2.

მოეხსენება თუ არა „უმადგოვი“, რომ ფ. მახარაძის მიერ არჩეული მოსამართლეები, რომ ფედერალისტთა დიდებულნი განძრახვე სასამართლოს ჩაღლა არ არსებულეულია დასა-

*) მაშინ გენიას ნიშნდური არ იყო. თორემ იმას ამოცხობთ ამწყობი.

სამართლო არ დაშლილიყო, იძულებული გახდნენ გუნვის დატოვების მიერ ნაშენებნი პირი ავრჩიათ თავგებობა-რემ, ამ თავგებობაზემ კი თავის არსებისაგან, პეტრე სურ-გულაძისა და ვაბტანე მუსხელივისაგან შეადგინა სახელგანთ-ტრიო და ამ ტრიომ სასახელით ფედერალისტთა უარყო სა-მართლმანი მოთხოვნა—შეედგინათ სასამართლოს პირველი სხდომის ოქმი და მით დაამტკიცა თვისი უმწვერვალესი „მიუღვამობა“? თუ ეს მიგვსენება „მეშაქს“, ვეითხებთ მას: რის ღირსია ეს სახელგანთნი ირაკლი-პეტრე-ვაბტანე და რა ზომების მოღებას აპირებს მათ გასადაშიანებლათ?

3. მიგვსენება თუ არა „მეშაქს“, რომ ფედერალისტებმა მათ მიერ წამოყენებული სახიზლარი ცილის წამება ვერაუ-რით ვერ დაამტკიცეს და მიუხედავად იმისა, რომ სასამართ-ლოში ყველად უმრავლესობა სახელგან-ტრიოს სახით, მა-რც კერ გაბეჭდეს განაჩენი გამოეტანათ—ორჯერ-ორი შეი-დასიანა და ამიტომ ტრიოს ერთმა წევრმა, სახელგან-ვაბ-ტანე მუსხელივმა თითვე დიხვია უწინაშეწველა მიხეზი (რო-გორ შეადარებთ მის ბრწყინვალეობას სენიან ნინოს სიტყვეს ამბობს) და რომ სასამართლო ჩავშალა, მოკურსცლა სა-სამართლოდან, აწნაირათ მისი ბრწყინვალეობა სენიან ნინო მან სასამართლოზე შალდა დაყენა და სასამართლოს დაშ-ლით ვითომდა იხნაშქმანი მინა უხეზრულ მღვამარეობისა-გან? მოგვსენება ეს ხომ „მეშაქს“ და თუ მოგვსენება, რამდენ-ჯანვ სპერმაკუდინს ანუადებს თვალად მიუღვამომლ მსაჯულ-ვაბტანე მუსხელივისათვის?

4. ხომ მოგვსენება იმავე „მეშაქს“, რომ მერე, როცა სა-სამართლო მსაჯულს, დიდებულ ტრიოს ფ. შაზარაძის მიერ არჩეულმა მსაჯულებმა წინადადება მისცეს და მოქვეყნებინათ ყოველივე ის, რაც სასამართლომ ამ საქმის შესახებ გამოარ-კეცა, შარა საიხტორიო ტრიომ, როგორც „მიუღვამობის განხორციელება“, ეს წინადადება უარყო (ალბათ იმ მო-საზრებით, რომ საზოგადოება არ ბაცნობოდა გამოთიებულ მასალას, მაშინ ხომ ცხადზე უტახდესათ დამტკიცებდოდა ფე-დერალისტთა სახიზლარი ცილის წამება?) თუ მოგვსენება ეს „მეშაქს“, მომიგოს შემდეგ კითხვაზე: რა ევადრება არა გა-მოთიებულ მასალის შამოქვეყნების უარყოფილად, არამედ ფ. შაზარაძის მსაჯულებს იმ გულწრფელი მოხიზლარისათვის, რაც მათ წინადადებაში გამოართის: ნუ თუ არ იცოდენ იგინმა, რომ-ამ საქმის სინაღლებზე გამოეტანა რომ სდომებოდათ ირაკლი-პეტრე-ვაბტანეს, განა სასამართლოს ჩაუშლიდენ? ჰო და ამ გულწრფელი მოხიზლარისათვის კანთხოვს და ნაწიროვლის სპერმა-კუდინის რამდენიმე წვეთი ჩასაყლაპავათ ეკეთონი, თუ არა?

5. ხომ მოგვსენება „მეშაქს“, რომ ფედერალისტებმა ეს ჭორის გუდა, მათთვის ასე სამარცხენით დაფუძეული, სოც-დემოკრატების ხალხში სახელის ვასატებთ თავის ორგანოში მჭერეს და მჭერეს და ბოლოს გამოაბტუნეს და ააბლაყუნეს საცოდავი გუნია, რომელიც ფედერალისტბითურთ ერთად მათ მიერ შეთხზულ ჭორის მორევში ჩაიხრჩინეს? ჰო და თუ ეს მოგვსენება „მეშაქს“, გვიანახუხოს: რა უშეღის ჭორის მორევში ჩაფულად ამ ხალხს, შეიძლება მათი იქედან ამო-ყენა, თუ მუდამ იქ უნდა ვაინცვენო?

6. ხომ მოგვსენება „მეშაქს“, რომ ფედერალისტთა სა-ამართლო ასე სამარცხენით დასრულდა ფედერალისტე-ბისა და გუნინასათვის, ამ უქანსენებლა თავის აყროლებულ

„ნიშანდურას“ ფურცლებზე ყოველთ უტიფრათ კვლავ განა-მუშაოა იგივე სახიზლარი ცილის წამება? და თუ ეს მოგვს-ენება, ამის შესახებ არის თუ არა საჭირო გამოკვლევა იქ-ნას გუნინას სველი შუბლის იანი ჩინი გასაგებთ: კიდევ შეი-ჩა მის სინდისის ნიშან-წყალი, თუ არა?

კენტი

ცელე-ცხელა ამბები.
(რუსეთის ცხოვრებიდან).

დღე საყვედურს გვეწერენ პეტერბურგიდან და სიმართლე რომ თქვას კაცმა ღირსივ ვართ საყვე-დურის. რაღაც ოხერი „სპერმაკუდინი“ გამოიგო-ნეთ, მივადექით და მარტო კაცისათვის ვამსმევე ჩვენ ავთმყოფებს და რუსეთი ხომ სულ დაგვაყრყდა. ამ მხრით სწორათ რომ ვიწრო ნაიკონალისტობა გამოიჩინეთ. აგერ რამდენი ხანიია რა „სპერმაკუ-დინი“ ხმარებაშია და ახა ვანგებ იკითხეთ ქართვე-ლის მეტს თუ გადაუკრავს ჯერ ვინმეს. სახელმწი-ფო ღუმის დებუტატები წერილებს წერილებზე გვი-გზავნიდენ, ბოლოს დებუშებოც კოხივით მოგვაყა-რეს: არიკათ პურიშვევიჩი გადაგვიკრა, გვიწველთ საჩქარათ მოგვაწოდეთ „სპერმაკუდინი“, თორემ საქმე ცუდათ არისო, მაგრამ ჩვენ ყურით არ ვთხო-ვეთ. ჩვენ კარგათ ვიცოდით, რომ პურიშვევიჩის ხან გამოშვებით მოსდოდა სიგივე და გვევრონ „უსუბურ-მაკრდინი“ შესაძლებელი იქნებოდა მისი მორაჯე-ლება. იმედი გავცარიულდა. პურიშვევიჩის მოქმედე-ბამ ყოველივე მოლოდინს გადააქარბა. სახელმწიფო ღუმის 22 ინგერის სხდომაზე ის ავიდა თურმე ტრი-ბუნაზე და თვალების ბრიალით და კბილთა ხრქია-ლით მორათო ყვირილი მარა, რა ყვირილი, მილოუ-კოვი „აბალუტე“ მილოუკოვი „მურხავეცი“ო ღრი-ალებდა პურიშვევიჩი. მთელ ღუმას შიშის ზარი დასცა თურმე ამ ამბავმა, როგორც გვატყობინებენ, კავკასიელ დებუტატებს გარდა, შიშით ზოგი სტო-ლებ ქვეშ შეძებენ და ზოგიც კულუარებში გაიშ-ცენ. პურიშვევიჩი ბოლოს როგორც იქნა დაიშოშ-მინეს და გამოუცხადეს, რომ ღუმის 15 კრებაზე აღარ მივიდეს. ესლა მთელი ღუმე გვთხოვს გავუბ-ზავნოთ „სპერმაკუდინი“, რომ ამ ხნის განწავლობა-ში იქნებოდა როგორმე ვანკურთონ პურიშვევიჩი. ჩე-მის აზრით „სპერდინთან“ ერთათ საჭიროა მათარაბის გაყოლებაც ზოგიერთ დებუტატების შესახებრებლათ

— ამ დღებში პეტერბურგში ჩამოვიდა ცნო-ბილი ბანკირი მენდელსონი. გაიგეს თუ არა მისი ჩამოსვლა ვაგზებშია ერთი ამბავი ასტყეს: აღბათ ფულების სესება უნდათ და იმითმ დაიბარესო, როგორც ჩვეულებათ აქვე ხელათ ოფიციალურთ განცხადება გამოქვეყნეს, რომ მენდელსონთან სხვა საქმე გვაქ და მის ჩამოსვლას ფულის სესებასთან

არავითარი კავშირი არ აქვს. ეს რომ ცხადზე უცხად-
დგესია აბა ამასი ეტვი ვის დაებადება, ისე როგორც
ისაში, რომ რუსეთს სესხი არ ესაქიროება. ესლა
ირწმუნებიან შენდელსონი იმიტომ დაგვიბარეთ, რომ
გვინდა ერთი დიდი საქმე დაიწყოთ და გერმანიის
კაპიტალისტებს მივცეთ ხელშეშობა. ამ საქმისთვის სა-
ჭირო ყოფილა 28 მილიონი მანათი, (აბა რა ფე-
ხები 27 მილიონი მანათი) ეს დიდი საქმე, თურ-
მე ნუ იტყვით, კავკასიაში უნდა დაიწყოთ. ჰაი გიდი
ბიკო, მართლა თუ ჩვენში დაიწყოთ, კავკასიის ბედს
ხომ ძაღლი არ დაყუდებს მაშინ. ხოლო თუ ამ დიდ
საქმეების დაწყებას შენდელსონის კავკასიაში ჩამო-
სვლილად თან მიუყვან, „სპერმაკუდინი“ და მათრახი
ჩვენი საქმე იყოს.

***

— გურულეებს რომ საზოგადო მოღვაწის და-
ფასება არ სცოდნობთ აშკარაა. გენერალმა ტოლ-
მაჩეშვიამ მათი თავისი ძალ იღონე შევლია გურიის
კეთილ-დღეობას და იმის მაგიერ, რომ დაეფასებოთ
მისი ღვაწლი ერთი ადრესტი კი ა/ა მიართვეს წასვ-
ლის დროს და მხოლოდ მარტო დავით ხუციყსმა და
კომპ. გაუმართა სადილი. თუ გურულეებმა ვერ და-
აფასეს, სამაგიერო ადესლეები აღტაცებაში არიან
მისი მოქმედებით. დღე არ გაივლის ისე თურმე,
რომ რაიმე ახალი არბანება არ გამოსცეს ტოლმა-
ჩეშვიამ და სულ ისეთი გენიოსური, რომ უსტოეთის
ელჩები ყოველ დღე დებუშეს ზგანთან თავიანთ
მთავრობასთან გენიოს ადმინისტრატორ გენერლის
შესახებ. ამას წინათ გენერალმა პოლიციელებს
უსაკუველურა ლაჩრები ხართო და სასტიკი ბრძანება
ვასცა, რომ გოროდოვებს „შეწყვილი“ გქონდეთ
თითები და დანახათ, თუ არა კრამოლინიკი მა-
შინვე ესროლეთო. რასაკვირველია, რომ გორო-
დოვები ბრძანებას ასრულებენ და ჩქარა დამშვიდ-
დება ადგეს. ახლად გადაყვანილ ბოქაულ მიქიაშვი-
ლისთვის ნავთსადღურის დამშვიდება მიუხდვია და
ისიც შესდგომია რეფორმებს. როგორც ლანჩხუთ-
ში, აქაც პირველი „რეპერტიკია“ ფარინებზე გაუ-
მართავს.

***

— „რუსთა კავშირ“ში დიდი არეუ-დარევა
მოხდა. შეიბნენ ლიდერები, პურიშკევიჩი და ლუბრო-
ვინი. პურიშკევიჩმა ქურდობა ჩაიდინა, „რუსთა კავ-
შირის“ საბჭოდან საჭირო ქაღალდები მოიპარა, რომ
ლუბროვინის წინააღმდეგ საბუთები ხელთ ჩაეგ-
დო და კავშირიდან გააგდეს. მარტოთ დაჩრე-
ნილი პურიშკევიჩი შეუდგა ცალკე კავშირის შედგე-
ნას, ჯერ შეადგინა „მართლმადიდებელი კავშირი“,
მეორეა არავინ არ ჩაეწერა შიგ, შემდეგ შეადგინა
„სუსანინის“ კავშირი, მაგრამ ვერც აქ იშოვნა

წევრები, შემდეგ შეადგინა „წმინდა გიორგის“ კავ-
შირი, მაგრამ აქაც მარტო დარჩა. ესლა „მთავარ
ანგელოზს მიხაილის“ კავშირი დაარსებია, მარა
აქაც უმტყუენებს ბედი. საბრალო პურიშკევიჩი. თუ
რამე უშველა „სპერმაკუდინმა“, თორემ მისი საქმე
წასულია.

***

— 10—16 თებერვლამდე პეტერბურგში მო-
ხდება „რუსთა კავშირის“ სიგელი. შევარაზმელები
შიშობდენ ნებას არ გვაძლევნო, მაგრამ 22 იან-
ვარს უკვე მიიღეს ნებართვა. ამ სიგელზე თავს მოი-
ყრიან მთელი რუსეთის ბნელი ძალები. სიგელი გა-
ნებილავს შემდეგ საკითხებს: 1) ხალხის წარმომადგენ-
ლობის გაუქმება რუსეთში (ეს კითხვა უკამათოთ მიღე-
ბულ იქნება) 2) თვითმპყრობელობის აღდგენა (ამასაც
უკამათოთ მიიღებენ) 3) დიქტატურის გამოცხადება
(ამასაც უკამათოთ მიიღებენ) და სხვა. სიგელის კრებები
დახურულ კარებში მოხდება. მიუხედავათ ამისა წი-
ნადარდებს ვაძლევ, ეშმაკის მათრახისა“ რედაქციას
გაგზავნოს თავის კორესპონდენტი და თან ერთი
მათრახი და ბლომათ „სპერმაკუდინი“ გაატანოს,
რომ დღეგვატვის გაუმასპინძლეს.

***

— 29 იანვარს მოხდა სახელმწიფო დუმის კრე-
ბა. კრებამ განიხილა შემდეგი კანონპროექტები: 1)
სახალხო განათლების სამინისტროს—ა) გადადებულ
იქნას 4 მილიონ 500 ათასი მანეთი გრიგორიევის
მანზრის სოფელ კუტომანის ორკლასიან სასწავლე-
ბელში მოსწავლეთათვის ცხვირის მოხოცვის ტაქ-
ტიკის პრაქტიკულათ შესასწავლათ. ბ) საყოველ
თაო განათლების პროექტის თანახმათ, შემო-
ღებულ იქნას ყველა სასულიერო სასწავლებლებში
და სემინარიებში ცხენის დაქვედვის ახალი სისტემა,
რათა მომავალ მღვდლებს შეეძლოთ თავიანთი ჯო-
რების ჰედვა. 2) შინაგან საქმეთა სამინისტროს—ა)
გადაიდოს 4 მილიონ 320 ათასი მანათი გოროდო-
ვების ზარბაზნებით შესაიარებლათ. ბ) გადაიდოს
3,5000 მანათი ჯაშუშ-პოლიციელთათვის ქუჩაში
საჯლომ სკამების სასყიდლათ, რადგან ფეხზე დგო-
მით რვეპატრზები უნდებათ. 3) უწმინდესი სინო-
დის—ა) ახალი წესები ხუციყს-დაიკონ შორის თავ-
ფეხის გაყოფის შესახებ—ბ) წირვის დროს ეკლე-
სიაში დამთქნარების ახალი სისტემა. და სხვა. „მუ-
შაობის უნარის“ მექანე დუმამ ყველა ეს კანონ-პრო-
ექტები ამ კრებაზედვე განიხილა, ზოგი უკამათოთ
მიიღო და ზოგიც კომისიას გადასცა.

გუჯა-

პატიმელი მოღვაწეები.

სილოვან ხუნდაძე

ანუ

(ღებულ იტ ავტონომიი)

წინასიტყვაობა:

საქართველოს ცაზე ბევრია ვარსკვლავი სიოელი და სხივთსანი. იმათი სხივი უხვიათ უფინებს სამშობლო არეს და წარსულის გზას უნათებს. ერთი ამ ვარსკვლავთაგანაა უნიჭიერესი გრამატიკული პოეტი სილოვან ხუნდაძე, ქუთაისელი ძველათგან „ღენერალათ“ წოდებულად.

სილოვანი როგორც პოეტი.

ჭრთულ სიტყვა კაცმულ დიქტარტურას შიდა რუსეთულს შემდეგ არც ვი ასისვის. ისეთი შესინხნავი და დრმა აზროვანი ღექსები, როგორის წარმოშობაც ჩვეულებით აქვს სილოვანის ბედნიერ მუხას. ეს დიდებული ნიჭი უნებ გამოჩნებულა იყო 1886 წელსაც, იდგეს იეგორის“ 46 ნომერში აღინიხულა მის შესახებ შემდეგი:

„შენს სარკელს ქვეშ ვდგვიარ გიმზერ“
მე პოეტო სილოვანო,
და ქუჩაზე ბიწვას გიწერ
მომხეს, ჩემო გულოვანო!
თუ გსურს სილიო „ღიკენებნა“
„ძალით ზეციო მონაბერით“
პროზა იქით... გამოლაშქრდი
„სასარკელო ჩანგის ეღერით“.

დაიხ, როგორც ხედათ მუფელეტონე „იეგორის“ მას უწოდებს „მუხას ზეციო მონაბერის“ და ეს მასვე ვარეულა არც უმიხვბით. უნდა გასთვადეთ რომ ეს გახლდათ იმ ხანებში, როცა ნიჭი ჩვენნი რანდ-მგოსანისა განვითარების უმაღლეს წერტილზე იდგა და დღევანდელი ჩანანგობა არ ეტეობოდა. ზემოხსენებული მუფელეტონე განავრძობს ამა, დიდებული მუხას აღწერას.

„როს ის, (ვინც არ აღმერთა
„პოეტო შორის ხარაბუხა“),
შედრეს, როცა დინაზოს
შენი ბრმა და კოჭლი მუხა,
მუხა უნო, უღაბათო,
არც გვიანი და არც მალი
გრამობით მოკლე, რითმით გრძელი
ორფევით დამავალი
აუე ჩემო სილოვანო
არ „ღიკენათ“ ჩინოვანო...“

(აქ იფელეტონის ავტორს წერტილები იმისთვის დაუსვამს, რომ სიტყვა სილოვანზე ვერაფერი რიფმა ვეღარ მიუწევია გარდა „ოქროს ბიბილიოგანის“ და პრეტესტს უფსადებს მუფოსისა სთადის ასეთა არა პოეტური სსხელის არჩვეისათვის.

შემდეგ ამის იგივე მუფელეტონე „იეგორის“ ცნობილი ილია ხონელი გამონცნაში ადგენუსხეს უმწერვალესს ნიჭს სილოვანისსა და იტყვის:

მოღვმა მოსდეს უსათუოდ
დიდ-კატეპის გვაროსნობის...
თუ ასეა, რათ გვივირდეს
მისი ზიზლი დიკენობის?
ან მოღვბით თუ მდაბიოა
და თვით არის ჩინოვანი!
ნეტაე მაინო: არის საღმე
ღენერალი სილოვანი?
თქმულა: ვის რაც ბუდმა მისცა
დასჯერდეს და მას უნებოდეს
მუხა მიწას მუშაობდეს
დიკონი დიკენობდეს
ციცუნ-კიკუნა პოეტი
სარკელ ქვეშ ციკუნობდეს
ღენერალი სილოვანი
სილოვობდეს, ღენერლობდეს“.

მას შემდეგ რაც ეს ღექსი დაიწერა ავირ იდგა ერთი წელიწადი და ამ ხნის განმავლობაში დიდებული ნიჭი ქუთათში რუსთაველის კონსერვად არ ჩამოხტარა თავისა ორიფევური მწვერვლიდან.

და კვლავ იპყრობს ცურადლებას
„პოეტო შორის ხარაბუხა“
თავს დაგვხანის სილოვანის
ერობბ ბრმა და კოჭლი მუხა.
ადრინდელზე უფრო ჩღუნგი,
ადრინდელზე მეტად მჭრალი
გრამობით მოკლე, რითმით გრძელი
ორფევით დამავალი.

სილოვანი როგორც გრამატიკოსი.

მიუხედავად ზოგჯერ ონოფუხით სიარულისა, სილოვანი ქართული ენის რიგან მწოდნეთ ითვლება და მისი გრამატიკა სხვა ამკვარეს თუ წაგდაღებს, თორემ უკან მაინც არ ჩამოთრება. მისი სუვერუდა საგანა უმეტეს უოვლისა ზმნაა. როგორც მოკახსენება ზმნა იმეგრ სიტყვების ჭკვანა, რომელიც მოქმედებას თუ მდგომარეობას გამოხატუვენ და წყნის გრამატიკოსიც, როგორც უმთავრესად მოქმედი ადამიანი ამკვარეს იკვლევს.

სილოვანი როგორც პედაგოგი.

საქართველო დარბიას რიგისი მასწავლებლებით ჩვენი ჰესტადნებები სულ ცალი ხელის თითებზე ჩამოთვლებიან. სილოვანი როგორც ინსპექტორი თუ თანაშემწე ინსპექტორისა სთავიკეში უდგას ქუთაისის სათავადოსა სილოვანი და უმზადესს მამულს მომავალ გემრებს. აღზრდის საქმეში ის მომხრეა ძველი პედაგოგის ეგონებ ზირთავისა, რომელიც მოწინააღმდეგე იყო მთაწველთა მოთვებრებული დასვლის, მაგრამ სკანდინავიან და კერძო წრეებში „მომეტადნებ სიტრანსხი“ უმეტესად ანუ მოულოდნელი შეხედრევა. აი რამე მდგომარეობის ეს უბრადო საშუალება: ვსთქვათ მთაწველ ანდა ეკეს სსწავლებლის რამე არსებულ წყობილებას. მთაწველები უნდა მივარდეს და გაუფრთხილებლათ გარტრას ენაში. აქედან წარმოსადგება „მომეტადნებ სიტრანსხი“. ეს შეტის შეტის სიმპატიური ჩვეულებაა, მაგრამ საუბრეუროთა ცნობილ პედაგოგებში ჭირ მართო სილოვანი უკეს მომხრეთ.

სილოვანი როგორც პუბლიცისტი.

პუბლიცისტობა ეს ისეთი ფინია, რომელიც ერთადეგას ახრისობს სილოვანი, შეტადრე მის ვინც შიგ მოუშინადებლათ შესტოზავს. ჩვენ ასლი წარსულში ბეურთ ისეთი დამხრევალი გვაშა გამოირთა და ბეურთ ციხხლ-მეკლარი ჭირ კიდევ დაფართოსლოს სხივითათ ტადლებზე. სილოვანი ხუნდაქეს ვარგა ხინა აშლიდა ჭქონდა სადრედელი პუბლიცისტობისა, მაგრამ სათანადო ისაა, რომ ონოფუხებით აღარ გამოადგა ამ საქმისათვის. ქართული შეთხველი იცნობს მის „კოჭლეს და ბრმა მუხას“ სოფთ როგორც პუბლიცისტი ის თითქმის უცნობი იყო ილია ჭავჭავაძის მეკვლეობამდე. ამა დროიდან შდის ფრთას მისი „ონოფუხურა“. პუბლიცისტიც, რომელიც „მეკვლეობის და მწველების“ შემდეგ „ჭქმობისა“ ქართულის სახეთი მაიათვა ჩვენს სიმშობლთა და გავითა „ფარის“ გამოქმემა სუფალება მსცა ივლავ შესდგეს თავის ონოფუხაზე.

ინტორიკობი.

მ ო მ მ ა.

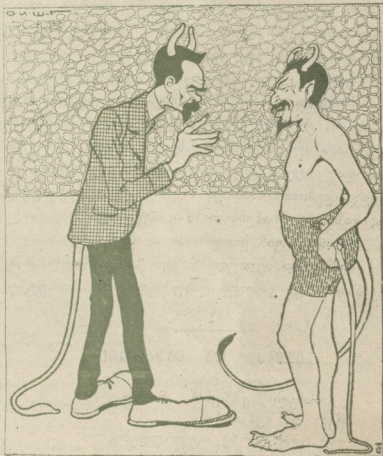
(ვირი დავარე)

(ვირი დავარე ცალ-თვალა, მრავალჯერ კურტან ნადები, „სანიშნადურე“ კურტანზე ნასწავლი მონამზადები.

ცილის წამების გოდრებით სიოკრათ ჩამოჯორავილი სასამართლოდან მოპყავდა ფეხზე არ ელვა ბორკილი: უტებ ვაისხლტა ხელიდან ტლინციები შეიტრილა; ველარ გვიგე სიდ ვაქრა რა კირმა ვატილა.

დღესაც დავეებ სახედარს „ცალ-თვალა“ ნიშანდებოლსა „სანიშნადურე“ კურტანზე ვაწრთვილს და მომზადებოლსა.

მწუხარე

ორი ეშმაკი

კეთილშობილური პავროვის ნიშნუში. შირველი. (ახლიდ ჩამოსული კახეთიდან) ღმერთმა დავიფაროს ძმაო, ღმერთმა კახეთში მოგზაურობისაგან.

შუარე. როგორ, ახნაურები ბუნტობენ? შირველი. არა მე მოგზაურობაზე ველაპარაკები. რომ ასეთ უბედურ მგზავრობის ვერც ხონიდან სამტრედიამდე, ვერც საჯაოხიდან ჩოხატაუ.

რამდენ ვერც ქუთაისიდან რაკამდენ, ერთი სიტყვით ვერსად ვერ შეხვდები.

მეორე. რა არის ამის სისაშინელი? მაგრამ რადროს მგზავრობაზე ლაპარაკია, ერთი იმას მომიყვი რომ თეთვისაც ვაგავზავნე. მართალია ვაზეთებში არის წერენ?

ზარგულა. თითონ ურიათებანში, სადაც კეთილშობილური „პაგრომი“ მოხდა არ ვყოფილვარ, მაგრამ სხვაგან კი ყველანი ამას გაიძახიან „გამოფედერალისტებულ“ კნიაზებს რაზმის შედგენა და კახეთის გლეხთაგან განთავისუფლება უნდათო.

მეორე. ზარალი დილია?

ზარგულა. „ზარალი“? არა, სულ რამოდენიმე კაციდან შესდგება. ისინიც იმგვარი ღირსებისანი არიან, რომ მათზე ლაპარაკი არ ღირს.

მეორე. როგორ, განა კაცებიც არის მკვდარი? ამის შესახებ ვაზეთებში რომ არ ეწერა?

ზარგულა. ვინ ამბობს არისო. შე „ზარალი“ სხვა მეგონა. „ზარალს“ სთვლებში თითონ რაზმს ეძახიან და მეც ის მქონდა სახეში, თორემ ურიათუბნის აწიოკების დროს მხოლოდ რამოდენიმე დუქნის ფანჯრები ჩაულეწითა რუსულათ.

მეორე. ახლა მართლა ირაზმებიან?

ზარგულა. ამბობენ ირაზმებიანო. აგერ რამდენი ხანია, ერეკლე კახის შემდეგ კახურ თავდაზნაურობას არ განუზინია მძვილი თვისი და „დალაზრდა“ ხალხი. თუ ასე დიდხანს ვაგრძელდა ვადავგვარდებით ამბობენ თურმე და მოუწოდებენ ახალგაზრდა კნიაზებს რაზმში ჩაეწერთო.

მეორე. ვინ მეთაურობს ამ საქმეს?

ზარგულა. მეთაურები ჯერ საიდუმლოთ უნდა შევიჩნახოთ და წამოდი დახურულ კარებში გეტყვი.

(გაღიან).

„მშხაპი“ და „ნიშაღური“.

(მიბაძეა).

ერთხელ „ეშმაქს“ „ნიშაღური“ შეება და შექაპასა:

— შე რომ ძალზე აყვროლდები, ვით ნიორი, ანუ პრასა, ყოველ გვერდის გადაშლაზე გულს აურევ წამკითხვისა, შენ რას იზამ ამის ფასსა?

მას ეშმაქმა უპასუხა უბადრულს და სუნით მყარალსა: ოდეს პატრონს დაემსგავსო, „ნიშაღურო“, გუნთასა, ზედ მოვასხამ საკმარისად პილპილის წყალს, ანუ ძმარსა და დავიჭრობ მაგ სიმყარალს, მოვახერხებ ამის ქნასა.

კიდეე უთხრა „ნიშაღურმა“: (ვინ დაუშლის ამის თქმასა) მოვატყებე თანამშროლოთ უჩინარს და რიშ-ბაბასა, შევახერხებ საღანძღავით რიგოლეტოს ღენით მთერალსა, ავაშორებ არე-მარტს, გავანდლებ სულის თქმას; შენ რას იზამ ამის ფასსა?

აქ „ეშმაქმა“ უპასუხა: „ნიშაღურო“, ბედავ კნასა? ოდეს უბედებს წამომისევ უსირცხვილოს უტიფარსა, საშვალეზას გამოვქმენი ჩემი თავის დასაფარსა: კუდინს ვასმევ მათ თითო წვეთს, ვავაშეშებ ვითა მკვდარსა.

კიდეე უთხრა „ნიშაღურმა“: (ვერ აჩერებს უბედი ყბასა) პირს მოუხსნი ქორის გულას, წამოგროშავ იმდენ ავსა, სათვალავი რომ არ ქონდეს, ვერ ართმევედ მგონი, თავსა, სიცრუე და ორპირობა შენებურათ მე არ მძახსა,— ისეთ ქორებს მოგიგონებ, რომ კითხავდეს ორი სამსა, (მეთუ აღარ დამიჯერებ, კითხე ამ ჩვენ ლგუნისა).

თუ ამითაც ვერას ვაგებ გამოვიყენ მე ჩემ რაზმსა და ვაჩვენებ ჩემ ძალ-ღონეს,— ავაქუცავ ზურგზე ტყავსა. შენ რას იზამ ამის ფასსა?

„ეშმაქმა“ რომ გაიგონა ვაეცინა ერთი, მასა, თქვა: ქუეზე შერეულა და ბეუტურობს რა და რასა! ამისთანა მატრაკვეცი, უნდა გითხრა, რომა მძახსა.

ამ დროს „ნიშაღური“ რაზმით ზე მოადგი იმის კარსა. წამოვარდა აქ ეშმაქი სტაკა ხელი იარასა,— ვაღუქნია, ზურგნი მათნი გრძობდენ მძიმე იარასა. უკუ ოქცა რიგოლეტო, იგლეჯს წვერს და უღვაშ-თმასა. უკან მისდებს მას რიშ-ბაბა (მონადირეს ძლიერ ვაესა) პროკოპია უჩინარს ფხანს ანაცხუნებ ზურგის კანსა მირბის ყველა, მიძუნძულებს, საქმეს ოქმენ ამ საძრასა.

მხოლოდ სიმყარალოთ აჯობა „ნიშაღურმა“ აქ „მათრახსა“.

ბლიკვაძე.

წერილები ეშმაკისადმი.

სამბრძლია.

მშაო ეშმაკო! როგორც ვახვით-ბიდან გვემსის ახლა კულტურულ მუშაობაზე არი-ან ვადარებული ყველა მოღვაწეებით, ვიდრე პოლი-ციამდე. ამისათვის ვაგვიანდებოდათ და ვთხოვთ ერთი ინახულო აქაური რკინის გზის სკოლა. სამი მეოთხედი სკოლის გამგეებისა იმდენათ უენერგიოთ იქცევიან, რომ არა მგონია შენი კუდინის თითო ბოთლი არ შეიშრონ. ამ წელში სკოლას სუბსი-დიასავით რომ ეძლეოდა ის მოუსსეს და ლარიბ მოსწავლეთათვის რამე სხვა წყარო უნდა გამოენა-ხარ. გამართეს, შენ ხარ ჩემი ბატონი, წარმოდგენა და ცოტა გროშებიც იშოვნეს, მაგრამ განაწილე-ბის მაგივრათ ვასაში შეიტანეს. ეს ავი გულით კი არ მისდით, მაგრამ რა ქნა? ლანგე სულ იმას ფიქრობს სად წავიდეს საქეფოთო, ბ-ნი არუთინოვი მშობლების მიერ არჩეულია და მისწავლებლების ცვლას უნდებო, ხოლო რაიცა შეეგება სადგურის ფუროსი იმისი გულითადად მწუხარება თქვენ აღბათ კარგათ მოგხსენდება. ამ ზაფხულზე ძველი ოქრის მადანი აღმოაჩინა, 2000 დავკარგა და ამაზე დარდს უნდება. ლარიბ მოსწავლეთათვის დასარიგებელი ფულის განაწილებელი კაცი კი ვერ იპოვეს.

ახლა შენი იმედი გვაქვს. თუ ამბო როგორმე გამოაფხზოლებ, რითაც იჩენება სულ ერთია, დიდ კულტურულ სამსახურს ვაგვიწვეთ, რის უღრმესი მთხოველი ვარ მთელი საქრედიის პირით.

ალაგეთური.

ხაშურიანა.

მშაო ეშმაკო, ვაცნობებთ საქმება მეტათ საშურსა: ერთი თუ მშა ხარ მოხედე ამ მიყრუებულ ხაშურსა. აქ შენ ბევრს ნახავ მამებლარს და მოკინკლავე კაცუნებს; კარგს იხამს შენი მათრახი, თუ ყველას გაუტკაცუნებს. ნახავ იასონ ბოყაძეს, უვიც კაცს, მეტათ ფტეხელსა. სდევნის ჩვენს ამხანაგებში ყურნალო-ვაზუთის მკითხველსა. სწავლასა, წერა-კითხვასა, ეძახის „ბაა-ბაუსა“, თვით ყოყლოჩინობს, იქადის სოლომონ ბრძენის ქუედას. მშაო ეშმაკო, აწ შენ სცან, ბრძენია თუ კვე-მანჩიკი, თან წამოილე გენაცვა ტინის საზომი საშინჯი. როცა ვაზოვას მორჩები ძალიან ვაგვეცივება, მაგრამ მძავე, ფრახილოთ, იყავი იასონს კი ეწყინება. ჩიქორთულ რუსულს მოგაყრის: „ახტი... თებე და თებეო“...

მაგრამ შენ ამა ლანძღვაზე მათრახი შეაჯებო. ვადარებ, როგორც შეიძლო არ მოერიდო ტყენასა მიხედვს, რომ მეტსაც მიიღებს, თუ არ მოიშლის კენასა.

ლალუაშვილსაც უთხარი მანაც მოუკლოს ენასა, თავი ანებოს უენურბა მორიგილივით კენასა.

ახსოვდეს ის დრო, „ერთობის“ სიმწრის წუთს რომ განიცდიდა; ამხანაგების წინაშე ოფლის ღვრით ბოლღს იხდიდა.

„ერთობა“ დღეს მკვლრათ ჩათვალა და ტყავში ღლარ ეტყვა; ხალხს ერთობის კაცს აძულებს; უენურბა საქმეს ეწვეს.

მშაო ეშმაკო ნუ გაგვბრბამისცან დასაჩაგრაათ. იმედი გვაქვს, რომ შენს მათრახს მისცებ და მისცებ მაგრაათ.

ფონ-ტეფო.

მეშაი. თუ მშა ხარ ეშმაკო ნუ დავციტოვებ უყურადღებოთ მიხაკო დღისაქმეს. საქირია პირადათ მისი ნახვა. სხვას ნუ ანდობთ. როცა სპერმაკუდინი მიაღებინათ უთხარით გარეთ სიარულს (და მეტადრე ფხეძქმთან) თავი დანებოს, რასაკვირველია რომ არ ვაცივდეს.

ალაგეთური.

ფოსი. მშაო ეშმაკო! მას შემდეგ, რაც თქვენი „კრესიკი“ გავიდა ფოთის ნავთსაყუდელიდან, შენი ბედნიერი თვალი ჩვენსკენ არ მოქცეულა. რომ იცოდე რამდენი საქმეგებია!!!

ამ წინაზე, მშენიერი ამინდი იყო და ქალაქში გასეირნება პომეხალისა. პირველ ყოვლისა, რასაკვირველია ბულვარისკენ ვავემართე. გზაზე ერთ სანტერესო ამბავს ვადავყარე. ერთი ქალბაა შერთული კაცი ვაცხარებოთ ედავემოდა ახალგაზრდა მხალო-ხანჯალოსანს.

— რა მიქენი აი! რეზხა დამილუჟე ოჯახი. შენ გენდევ ბიძია, სანდო კაცია მიქიაშვილიო და ახლა რას გავს ავი?!

მიქიაშვილის სახელმა დამანტერესა და ვკითხე: — სბორწიკი ხომ არ ბრძანდებით მოხუცო მეტიქი?

— უუკრავად ქ-ნო! მე ახნაური გიგინეიშვილი ვახლავარო, ამჟათ მიპასუხა მოხუცმა. მე თავი ვავანებე გამოკითხვას; მაგრამ ბოლოს ისევე თითონ ახნაუკმა განაგრძო:

— ცოტა ფული კი არ არის ქ-ნო! სულ 68000 მანეთი ჩავებარეთ, ერთმა მოჭრა ახნაურებმა—მიწის გადასახადი და ჩემსავით თავ-მოგოლეგილი ახლა რამდენი დარბის!!!

არ მოველოდი მიქიაშვილიდან და ძლიერ მე-
უსტოვა

სულ ცოტა გავშორდი ნაწყენ აზნაურს; რომ
წინ კბილის ექიმი არელოვი შემომხვდა. „შუბლზე-
ქალაქის ნაგლეგი მიგერა, ისე როგორც გასაქი-
რებებელ ოთახებზე იციან, და ეწერა: „კბილის
დაალომბვა არა უმცირეს. 10 ქანქარისა“ . ჩამიარა
წინ და გამშორდა

მე ბუხტისკენ გავეშურე, რადგან იქ სამოწ-
ყლო „ბალნიცა“ მეფულეობდა. მივადეკი, მაგრამ
კარებზე ფართო განცხადება ეკრა ზედ წარწერით:
რადგან ექ. ჩხენკელმა „ბალნიცა“ დარიბების საღ-
გურათ აქცია, ამიტომ დაეხურეთო“ ხელს აწერდნენ
ქალაქის მაშები, რადგან საკუთარი გვარის მოწერა
ყველამ იცის.

ძალიან ნაწყენი გამოვბრუნდი უკან და ტერ-
ნიოგოსოვის ბინას მივადეკი ერთი ათამურიანი
კი მეგონა ჯიბეში და არ მეგონა უსიამოვნება თუ
შეშხვებლობდა. ექიმი კარებშივე ხელ გამოწვდილი
მომეგება. მე სალამს მაძლევდა მეგონა რაიცა ერ-
თამ შეუსტოვა, მაგრამ გამოიკვია, რომ ხელი გაა-
სამსჯელოსთვის გამოეწვია, მეც ამოვიღე საწყალი ათ-
შურიანი. ექიმს არ ესიაზოვნა მისი დანახვა, რად-
გან ის თურმე მანეთზე ძვეით არავის პატივს არ-
სცემს.

აქ კი შემრცხვა, ძმო ეშმაკო, და გაწითლე-
ბული გამოვადრი გარეთ. კიდევ კარგი გიხატე მი-
ბობოხიძე შემხვდა და მირჩია: ქვიშებთან სიარულს
ისევ ილოცო და ღებრის სანთელი აუთოთ ისა სჯო-
ბიოა. რაღა თავი მოგაწყინო, ძმო ეშმაკო, შენ
თითონ ხელად რამდენი საქმე აქვს ამ კურთხეულ
ფოთში შენს დალოცვილ მათარას და ვინძლო არ
დაგეტოვო უყურადღებოთ.

სუსტი.

სამბრადი ამხანაგო ეშმაკო რადგანაც სხვა
და სხვა ბოქაულური მიხეზისა გამო სამტრედიასში
ვერ ჩაღვივართ ორიოდე მადლობის სიტყვა გადა-
ეკით ბ-ნს ვალერიანე რვეიშვილს. მართალია ჩვენ-
ნის შბრით მოკატყებული დარჩა ბ ში სვეტიანე,
მაგრამ დანაქლისს ბოქაულები აუტრულებენ. თუ
ბოქაულები უღალატებენ, მაშინ მობრძანდეს ჩვენ-
თან ბაქოში და ყველაფერთი დავაკაყოფილებთ.
ადრესი ჩვენი: ბაქო მიხაილოვის „ბალნიცა“:

სამტრედიიდან გაქცეულები.

ღადრედიან: ამხანაგო ეშმაკო! ძალიან გემ-
დური, რომ მთელი რაქალეჩხში დაგივილია და
ჩვენი სოფელი ღადრე დაგიწყნია, რა იქნებოდა
აქესენტია და მისი მეუღლე სალომე გენახა, ერთ
ორ მათარახის კუდს მათაც მიულოცავდი, ეგებ გა-
სწორდებოდნენ და მით ეშველებოდა რამე ისედაც
დატარჯულ ჩვენ სოფლელებს. აჯარ ვართ, ძმანო
ალბა. იმედია ამ მოკლე ხანში მიხიცი ინახულებ.
არც მათი შვილი პაქულია დაივიწყო, ერთი ორი
მათარაბი იმასაც უჭირე. როგორც სჩანს მავსაც
დაუწყია შშობლების ხელობა.

ჩიანის პირელი.

მხიბრი.

ეშმაკო რომ ცვალოდ განაგრძოს
შრომა, არ დაუხაროს,
შესასვი შენი უკლინი
ამ ჩვენ დიდებულ ვანოსა.
სიფულე ქაგნიდან ქვიტროლებს
გვესტუმრა კაცო ნაქები,
რომელსაც განუშორებლთ
თ-ნ დაყობოდნენ „სტრამები“.

წინ მოუძლოდა ბგლიდა
ბნელეთის მცველსა გმირებსა
და გულმოდგინეთ ეძებდნენ
ქვიტრიელ მანენ პირებსა“.
მაგრამ არ მოყვა საკილო
იმათ დაგებულ მახესა
და მოწყენილნი დაბრუნდნენ
რაკი ევარა ნახესა.

ნუ გვეგონება სახუმრო,
მკერდში სხვა უტემს გულია,
ხულოგანობას მაქილობს
სწავლეული, დიდებულია.
ხალხის შემბრალე, მოყვასი,
მოლაყებ, ენა გრძელია;
ან კი რიღასთვის დაემოლოთ
ვენარა ეს, შენგელია

უკულო ეშმაკი.

„სამრამაქულინი“ „საპაზები“.

სად ბლაჯანა. უმორჩილესად ვთხოვეთ გამოვიგ-
ზავნოთ რამოდენიმე ყანწი „სამრამაქულინი“, ვინაიდან დღი
მოთხოვნილება ადგალობრთ რიგის გზის მოსამახუტოთა
შორის. ის გარბიან ყუდეგავა პრეტრესულ საქმეს, რა-
გორც თითოარი ღღის ხორცს.

თქვენ მეგრელისკუთ.

მხიბრი. სამამა ყანწმა კლდინა ვერ გასჭრა. გამო-
გვიგზავნეთ კდევ ორი ყანწი ბ. შ. ლ—ძისათვის და ერ-
თიკ ბ. ს. ლ—ძისათვის, ენის დასამოკლებლთ. ამყამად
ქარვლების ლაკაურს აწარმოებენ.

სტურესპირელი.

მის უეშმაქეულებას ბ-ნ ეშმაკს“
გადასაცებათ საკუთარ ხელში

პეტრე სურგულაძისთვის.

ძმო პეტრე! წერილს მოგწერ,
მოგასენებ მოკითხვასა,
თან ერთ რამეს უტრში გეტყვი
შხლოთ შენ და არა სხვასა:
ოქმის გამოქვეყნებაზე
რათ ამბობდი, ძმო, ვარსა?
თათმჯდომარეთ ნეიტრალურს
რატომ არ ირჩევდი კაცსა?
სასამართლო ანაცვალეთ
ნაკაშიმე კნეინასა,
„არა სიმართლის“ თქმისა,
სიკრუის არ მოუბარსა.
ულგაში რათ შვირცხენი,
წიხლი რათ ჰკარ სანმართლსა?
ვაი შენისთანა მსაჯულს,
ვაი შენისთანა თავსა..

კენტი.

ბ ა თ ო ქ ი .

სძინავს ბათომს. სძინავს რაღაც ძალდატანებულ უიმედო ძილით და არც ფიქრობს გამოდგინებებს. გაგვიქრა, წარსულს ჩაბარდა ის დრო, როდესაც ჩვენს პატარა, მაგრამ მილიან ქალაქში ცხოვრება სულელად და გაღმოდინად; როცა სხვადასხვა კუთხიდან მოსულ გემების ვაცლა-დატვირთვის ძლივს ვასწრებდით... საერთო კრიზისმა და გაჭირვებამ ჩვენც ჩაგვიკაჟუნა. ქუჩებში მოძრაობა დილიდან საღამომდის თითქმის შეწყვეტილია. მუშტრებზე უკაცრავად დარჩენილი ვაჭრები დაღონებული სხედან დახლებში და ქონების შექენა-გამდიდრების ნაცვლათ გაკორტება-გაღატაკებაზე ფიქრობენ. ქაიხანა-ზაფილები გათენებებს თავისი ძლიერი საყვირით წინანდებულით აღარ უშობენ მრავალ რიცხვიან მუშებს. ოღლით დარჩენილი ნავთის რეზერვუარები და ზაფილები ქვარტილიანი შენობები მხოლოდ ფიქრებს გვიორკვებენ.

საერთო ძილს ჩვენი ქალაქის „მამანიც“, ჩაუძინებია. მართალია დრო გამოშვებით ისინი იკრიბებიან ერთად, მაგრამ რაზე აქვსთ სჯაბასი ალღახმა უწყის. მცხოვრებულს კი ამით არც გვცხელოა, არც გვთბილია; ქალაქის საქმეები ისევ აწეწილ-დაწეწილია. წვიმა-აფრებზე; ქუჩებში ისეთი ტბები დგება, რომ ნაღი ადვილად დატურდება. თუმცა ამ სენის თავიდან აზორება არც იმდენათ საძნელო იყო, მაგრამ „მამანიც“ ასეთი საქმეებით თავს არ იტყენენ. ღამ-ღამობით ელექტრონის ფანრები სულთ-მოძრძავეით ბეუტავენ და ქალაქი ზნორით წყვილიდში რჩება, მაგრამ არც ამაზე ფიქრობს ვინმე... ერთი სიტყვით, ყოველმხრივ ძილი, ძილი და ძილი!..

არ სძინავს მხოლოდ შავს ზღვას. ის ბობოქრობს, ხელობს, ცხეთქება ნაპირებს და ერთადერთი ქალაქის ბაღი, სადაც მცხოვრებლებს შეძლება აქვთ თავისუფალ დროზე სუფთა ჰაერი ჩაჰყოლონ, ღამის არის ქვეშ მოიტანოს!..

არ სძინავს სხვადასხვა ვადამდებ სენს. ყვაფილი, ქუჩთორუშა და სხვა ვადამდები ავთამყოფობა საშინლათ მივინვარებს და ბევრს ისტუმრებს საიქაოს...

არ სძინავს ქურდ-ბაცაც მძარცველებსაც. საერთო კრიზისის და უმუშევრობის წყალობით ნაძირალთა ღოშქარი დღითი-დღე იზრდება, მაგრდება და ღამის არის თავზარი დასცეს მცხოვრებლებს. ტაკობად-ქურდობის ზრდას ისიც უწყობს ხელს, რომ ამ უკანასკნელთ თავისი ნადავლის გასანაღლებლათ შორის არ სჭირდება წასაღებ და იქვე დღითი მზისით ასადებენ. თუ ერთს მეზობელს მოსტა-

ცეს, მეორე მზათაა შეღავათიან ფასში ხელში იგდოს ნაქურდალი.

ასე მოქმედებენ წერილი ბაცაკები და ძმანი მათნი. მუქარის წერილებს ხომ სათვალავი არ აქვს. ვისაც კი უტრ-ვახბერტილი გროშები გაჩანია, წერილს წერილზე უგზავნიან. „ან ფული, ან სუელიო“, სწერენ. თავზარდაცემულმა მცხოვრებმა არ იცის როგორ აიშროოს თავიდან მხაფიო, ვის სთხოვოს შეველა. ვასული წლის მიწურულში მცხოვრებლებმა რამდენჯერმე გამართეს კრება მუქარის ტბთან საბრძოლველ ზომების გამოსანახავათ, მაგრამ ვერაფერს გახდენ და საქმე არააით დასრულდა.

ცხოვრება ბათოში საშინლად გაძვირდა. საწვავებზე ფასი დღითი-დღე მატულობს. ამ ბოლო დროს ქალაქს ხორცის ნაღვებობა დეეტყო. მეყსაბეები უბრალო მყიდველებს ხორცზე უარს ეუბნებიან და მცხოვრებლებს მშრალზე სტაფილენ. მიზეზით იმას ასახელებენ, რომ თოვლის გამა გზები შეკრულია და საქონლის მორგვა გასჭირდაო. ქალაქის „მამანიც“ მხოლოდ ნიხრის აწევით შეგლიან საქმეს.

შ. გოფოძე.

სიღნაღლის ნაბჭრა.

ნეტავი რადმე მატკია ეშმაკით ვადამატკია ეშმაკის მათრახით ხელში ქიხიყში გამომატკია.

სამთრახები აქ ჩვენში გაჩნდენ ამ ცოტა ხანში ისეთი მივეცხო თეთვეულს ყრეოლა აუტყდეთ ტანში.

ისე ვთუთქამილი ვასპარის ცერკცივით მაღლა ხტებოდეს არა თუ პოლიკოშიში; ფეხებდაც ვეღარ დგებოდეს. ამირალოვი საქულა

მთრახის შიშით კვდებოდეს, ნეუსტოიკის დაწეგარო ვეღარ ცხებებოდეს.

ქალაქის თავსა ვართანს იქნება მოუხლებოდეს? ერთი ორიოდს ვურტყამიდი, რო კასს რამე რჩებოდეს.

ეგებ სიღნაღის ქუჩებსა დაგვა მით ვიღრსებოდეს, სუფთა ქუჩების დანახვით ვართანა ჯავრზე სქლებოდეს.

სიგობით მთრახი აქედამ ვაქიშიში გაღასწვდებოდეს ვაქირის მღვდელსა ბარანბოგს ზელ დასაჯღღამუნელ ხედებოდეს, ეგები აღსარების დროს

ლომაზ ქილს დაეხსნებოდეს პირში ნერწყვი, მოსულს, ლოცვის დროს ენა არ დაემგებოდეს.

ეგებ აუხიზლოს მათრახმა ეშხით არ დაითვრებოდეს ამბორათ აღსარებაზე მისკენ არ დაიხრებოდეს.

შაწახას ისე ვუქირო სიზმარში ავონდებოდეს, მისი ძმა ბერი ხირსაზე იქნებ შიშითა ქრებოდეს.

თუ არ ეშოლტავდი ბენაეც მათრახი გამიტყდებოდეს და იქნებ ტრავლიკი შვილი სიკო ევლარას შერებოდეს.

შიშსივან თაგური დაცემულს პირს ნერწყვი გაუშვრებოდეს და კარლენახში ფოხროსა სისხა მიღათ ჩაუწყებდოდეს.

ხილზე მოვარტვა მელიტონს სიკვილი ენატრებოდეს, პეტრე დარჩაშვილს, ვადავკრა სოფელს არ ეღვევებოდეს

მეწყინე.

ნიკაზბოლი.

(ძველათ სოხუმი)

ისე მრგხეწია, ისე მრგხეწია, თათქო ვისძეს რკინის გზას დაეპირებოდე და მომეტრეებინას. მრგხეწია, რომ კარცა ხანა რაც ჩემმა მამა ეშმაგა აქეთ გა- მომეკახანა, მთელი ნიკაზბოლი ჩამამარა და მე კი ისე დაძაბუნდა, რომ ამდენ ხანას, განსაკუთრებით ამ სახალ- წლოთ მონდობილია სულ მთლათ დაეიფევე, მაგრამ ის რაც იყო, იყო, წაიდა და აწი მაინც ვეღვებო ბა- ტრეტიშული ნიკაზბოლი არ დატკოთა ეულანჯული. ვფიქვებ, მათივე არ დაეიშურო „მთრახი“ და არცა „სმარეკულინი“.

დღეს დღეობით „მრბობთ“ სულ ცოტათი დაე- კმაყოფილებდები და ძვირფასი ეშმაგის უფრადლებას ჩვენ საბჭოს მთავრებზე, როცა მისი აქეთ ჩამოსვლა ვუცდუ- ბელი სურვილი დარჩება. არ დაივიწყოს შემიტეო: უშირ- ვედღეს უყოფაღის, უნდა შეუხადეთ სასჯელში და მთრახი დონიერათ მაქან შიქანით. წარმოადგინეთ ნიკაზბოლის უბედურება. დუშაში ერთ ორს თუ ხანათ ისეთს მათრ- ხი რომ არ სწირდაეს, თორემ სსფ ვეულას სამთარხთა. მოგახსენებთ ქლაქმა ნიკო რკინის გზის მოსატანათ ცაგახანა, და ელას ცალკეირც ძლივს მოდის თურმე ს- რკინისგზო ფულებით, ისე გასეკებულა ეს კიდევ არა- ფერი. ჩაუვებთ ახლა „წერიმდლებს“. რას ცაგს ძვირფა- სო ეშმაგო, აჭაური ქუჩები? მტონი შენც ცაგვირდება ცაგულა! რას ცაგს მათი, „მოჯონი კამანდა“? სმ დღეს ნიკაზბოლი ვერ აქრბობს! რას ცაგს სმკითხველი... კედლე-

ბი თორთ აქვს მართალია, მარა წასკითხვი კი, არა-ფე- რი!.. უგადრავათ, ცოტა შემიდა: წასკითხვი არის „კე- ვახი“ და „ნოთე ვრემა“. შერე ვის უნდა ეს?.. ბ ნ ნიკეიორ სემბონინს, დუშაში რომ ვის, შესავალს! რას ნიშნავს, რომ ამ სახალწლოთ ზეკემეტო ჟამაკერებინა და სსუქრებინც მარტო კანკელარიის მოსამსახურებებს დაურეკეს?.. ან ეს რამდენათ მოსწონია, რომ ახვარა- შები აურეგინა, და ახლა ევლად „დად ბუხგალტერს“ იწვევებ 4000 მანეთით მთლათ ამ ახვეული ახვარი- შის გასაწორებალთ?.. კიდევ ეს რა არის, რომ... მარა კმარა! ნუ თუ კიდევ სწირთა რამეს თქმა, რომ „დე- შისტებს“ საზოგადოთ და კერძოთ, „მოთავეს“ მკვე- რიანს დაძაბათ აუჭრელო ზურგი... მტონი, არ! მამ, მისცხე გულთანს! და აო, ეს წერილიც ჟიბიუი ექონდა, რომ ჩამოსვლის ხანს უფელავი დაწერილიყო ახსრულს, რაც აქ გიხანსო!

აქედან ბუღვარზე გამოხვალ. ნუ კი ევეწინება, და თუ გინდა ბუღვარისტო აგან-ჩავინა კაკო, ცოტა ხანს მოაზრებინა რთლი უნდა შესრულეთ. ამისთვის დიდი შრო- მა არ არის საჭირო: მიიღებ უცბათ სტუდენტის ან ემი- ნანსიტის (მარა უეჭველათ დამახას) სხეს და ცოტას ეავლ-გამთავალი ნავთსადგურიდან ბუღვარამდე, ბუღვარიდან კიდევ ნავთსადგურამდე და ამასთანავე შენ შემოგეხვევა რა ურეგინისც გინდა... ბარიშები. გუგუციები ტრატა- როზს, ამდენ ბუღვარშით ცატრებულ ბარიშას, ნი- კაზბურე № 1-ის ბუღვარსადეც ვერ ხანავ!.. შენც თუ გინდა, როგორც ეთხანო ცნობებს შეკრება, უნდა მოვევი მათი შეგულებებისმებრ ძიეთურს, აჭეთურს; ეფ- ლისთეთურს, ნიკეიანურულს; მორადურს, რაკურს; ვულ- ტარულს, კანსტისტურს და უცბებ, როცა ცაიტრების მთ- რახს და... შენი იმედი კი მაქვს, გულანჯულით არ დამრგებინა. მათ შორის, უეჭველათ რამოდენიმე „სე- ხიო“ კავადურც მოვეება, მარა არ დანადლო...

მარადის ნიკაზბოლითა კეთილის მსერველი კონტრ-კრიტიკი.

P. S. ძვირფასო ეშმაგო! ახლო მომავლათ სსჯე- რთ იქნება რამოდენიმე დილათ წარბინებულ ბირთათვის თქვენი ორიგინალური წამალი, „სხემაკულინი“. მთათი ცქონდეთ, ელადეთ დეპეშას. როდის იქნება სსჯირთ თქვენი ჩამოსვლა, იმასაც ცაგნობე!..

შენი კონტრ-კრიტიკი.

გამოცანა.

იგი ვინ იყო, მარტოსი მოძღვრების თანამკანონობელი? მკვარამ მთავრდა, მორადეიტრის ზრდა, აწ კი შეიქმნა მარტოსი მკთობელი?

„მშაპის მათრახის“ ფოსტა.

იგი ვინ იყო,
შეორეთ იყო,
ფედერალისტა შწრე დამრველი?
მაგრამ აქცე,
წარსულს წაბას,
სხვა გზა, რომ ნახა ქვეყნის დამსნული?
იგი ვინ იყო,
მესამეთ იყო,
სინდიკალისტთა სული და გული?
მაგრამ რა ვნახე!
ის დავინახე,
ამ არჩენიანს შეწუნებელი!
ესლაც კი არის,
უფელგან არის,
სადაც თბილ-ტბილი სკაბილა არის;
მადალ აზრებით,
რახით, ფრანკებით,
მართლს არ ბატუვის, უფელგან ცრუ არის.
ჰა, გამოიდა?
რამ, ვერ იცან?
შენ კი კაცისეგეს დეო მიწანი;
კცო, იგა
ჩვენი გიგია,
როგორ არ იგი მისი მისანი.

რუქა.

როგორ გამოიცნო?

14 იანვარს ბათუმში გაიმართა ქართული ტრადიციული საღამო. ქართული საღამო რას ქართული იქნებოდა (და იგიც ტრადიციული) თუ ქართულად არ გადაკრავდნენ. გადაკრეს კიდევ... ყე-ლის ,,მას“ კისრის ფლარაით მოპყვა... ბეო... დაიძახა ერთმა: და ,,საცნაურ ყო ნაყოფი ქამიდისა და სმადისა“.

— ეს უთუოდ ესდევით იქნება სიქვა ერთმა უპარტიომ. როგორ გამოიცნო, შეეკითხნენ?

— ეს რომ ფედერალისტი ყოფილიყო უფრო დიდს... მთელ მთელ სუეს ასაქმებდაო! გესლინად უპასუხა უპარტიომ.

ჯუმათი. ივან-კაცს. იქნება მართალია თქვენი წერილი ჯუმათის კასირის შესახებ, მაგრამ რელაქცია ვერ დაბეჭდავს; მიზეზი ვახლავთ ისა, რომ ხშირათ მართლა შეიძლება კასირს დაევიწყდეს ფულის მცევა და უფრო ხშირათ ხურდა არ დაუჩრქეს. მართა ზემბულოდის ხომ არ ეხართება ას თი საქმე?

ზითურაბ. მუშა აღის. როგორ შეიძლება ბნოალი, ასეთი წერილის დაბეჭდვა? შეიძლება თივთ მოვაკრე ბიეტორ მიქაბერიძეს მართლაც „შესესეს“ წონაში, მაგრამ განზრახ მოზარკას რომ ლი ვაჭარი ივადრებს. რელაქცია არ ეთანებება თქვენს აზრს.

ზითურაბ. № 17. არ ვარგა და არ დაიბეჭდება.

ლაილაზი. ნიუო ჯანოვეს. თქვენ მიერ სამედალო-რო სსსამართლოში ბაზოწეული ბნი ოტსტავინი ამ ეპანდ თფილსში არ იმყოფება. რელაქციამ მას აცნობა თქვენი განზრახვა და შემდეგ ნომერში აღბათ პასუხსაც მიიღებთ.

თბილისი. ტუხს. თქვე დალოცილო თუ თფილისში სცხოვრობთ უმჯობესი არ არის რელაქციას მივლპარაკოთ?

ჭუთისანი. ყვირილულ კულამელას. თქვენი ლექსი „ჭუთისის გინანეხლებს მარსლოზა“ არ იბეჭდება უმთავრესათ იმ მოსახრებით რომ თუმცა ხშირია მოსწავლეთა შორის შანტაჟ და სხვა ამგვარი უხეიშობა, მაგრამ ეს არ ითქმის საერთოთ ჭუთისელ გინანხსიტებზე.

ოზუგანთი. ვილკას. თქვენი წერილი შესახებ ესოდა მეწისქვილის მიერ ახალგაზრცა ქალბის ექსპოპრიაციისა არ დაიბეჭდება, ეინაიდან ორი წინადადების მეტი ვერ გავრავივთ.

სად. უა—აჯი. ნორცხვას. დაუთმობს რელაქცია თქვენს წერილებს ადგილს თუ არა, ამის თქმა ახლა არ შეიძლება. თუ სავარგისი იქნება რატომც არ დაუთმობს!

ჭუთისის. უჩინ-მანინს. თქვენი ლექსი არ იბეჭდება იმიტომ, რომ წეროს სხელ-გვარი არ აწერია და „უჩინ-მანი“ ფსევდონიმით ჩვენ მარტივიდან აწერილი წერილებს.

„ქმეპიუს მათრახის“

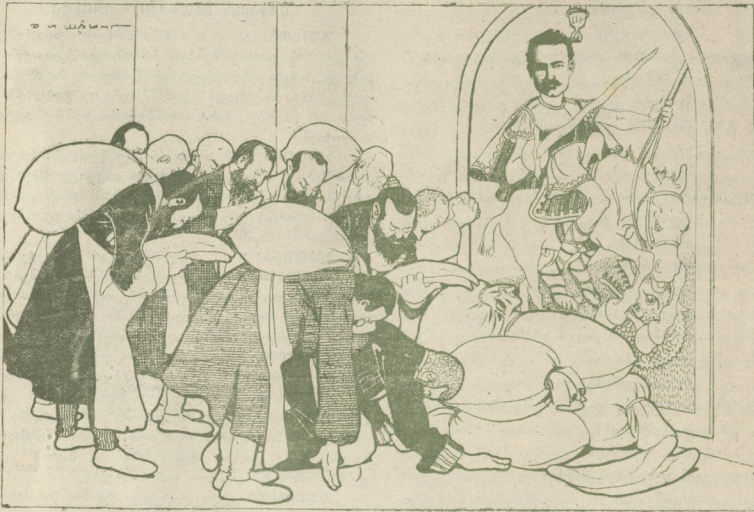
რელაქციისაგან.

მოვავგონებთ წინანდელ აგენტებს, რომ ზოგიერთ მათგანზე დარჩენილია გაყიდული ნომრების ფული და მოვალენი არიან გამოუგზავნონ რელაქციას.

წინააღმდეგ შემთხვევაში რელაქცია სხვა ზომებს მიმართავს და იმათ სისაც გამოაქვეყნებს.

საქეოთა ავრეთვე ვიკოდეთ დარჩენილი ნომრების რაოდენობა.

ადრესი: Тифлис, типография „Пром“, Т. Бол-
КВВ.Д.В.

რაქველი „წმინდა გიორგი“

რაქველი „წმინდა გიორგი“.

რაქველი „წმინდა გიორგი“
ერთობ ძლიერი ხატია...
„სორაზნის“ სტამბის მუშები
უმუშტოთ არცა დატია.
ხელთა უპყრია თილისმა
ქანქართა ანდამატია,
მეპურე რაქველებისგან
მკიდრო დააწყო პარტია.

„სოციალ უზილობა“
დარაზმა „სბორჩიკებად“
და ააქუტა მლოცველებს
გროში თუ რამე ებადა.
წარმოუვლინა სანაცლოთ
„ცის ნამი“ მრავალ ქებული,
ვითარცა თითონ „გიორგი“
აზრიდან გადაღებული.

თვინიერ დაპირებისა
მეპურეთ ინტერესებსა
არად ავდებდის, მეტღვიდის
„წმინდა გიორგის“ ლექსებსა.
ბოლოს მიუხედენ რაქველნი
და ამა „წმინდანს“ ძრახავენ,

თუმცა „ყვევისა იმისგან
კაკალს ევროდეს ნახავენ“.

კი.

გურული ხალხური ლექსები

(ძველად განჯონა).

უვალი შენი ოსთად ღირს, და წამწაში არაბეთად,
თმა ჩონჩხათთ, წარბი ლესთ, წინ შემოყრა ოზურგეთად,
შეწთან ხოვნა და ალყისი სიკიჟის ნათლის სვეტათ.

ამ სამაგელ დროში მყოფნი, ემსგავსებით მუდამ დამ-
თვრალს
უბრალო ცილის წამებით არ გვაძლევენ ჩვენ სამართალს,
მათ ჰქონიათ კონტრაბანდით ვითომ ვნიდეთ მუდამ ფართალს
დეილოცა მისი ხახა ვისცა უთქვამს ჰური მართალს.

სიყვარული ვერ შეგატყვე არ მოშწურე ბართათი
მომიდულე და გამაგდ ვითომც ძველი კალათაი,
სიყვარული გენაცვალე არ იქნება ძალათაი
ოხრათ მრჩება ძველი ჩოხა და ახალი ხალათაი.

სიმოდირე რა სახმარია, ის შეაქედს თითხს ილოკედს
ასი ათისი შანათი გამოპრას, კინძდეს მოლოკედს.

რედაქტორ-გამომცემელი თ. ბოლქვაძე.